

Tipy pro realizaci vzdělávání distančním způsobem

Obsah

HUDEBNÍ OBOR – individuální výuka	1
HUDEBNÍ OBOR – hudební nauka	1
HUDEBNÍ OBOR – sborový zpěv	3
HUDEBNÍ OBOR – kolektivní interpretace.....	3
VÝTVARNÝ OBOR.....	4
TANEČNÍ OBOR.....	5
LITERÁRNĚ-DRAMATICKÝ OBOR.....	5

HUDEBNÍ OBOR – individuální výuka

Možnosti on-line (synchronní) výuky:

- Online výuku je možné zaměřit jak na přímou výuku (vysvětlování nové látky, nácvik detailů apod.), tak na reflexi zaslaných/uložených nahrávek domácí práce žáka.
- Pro kvalitnější přenos zvuku je vhodné využívat externí mikrofon, anebo alespoň nastavit adekvátní citlivost vestavěného mikrofonu (aby nedocházelo k automatickému ztlumení)
- Malým dětem lze snadno rozdělit jejich hodinu na dvě kratší online lekce

Možnosti off-line (asynchronní) výuky:

- Sdílení not a hudebních doprovodů v úložišti výukových platforem, rytmické i melodické podklady k rozehrání nebo k rozezpívání
- Jednoduchá výuková videa pro začínající hudebníky, ukázky správného držení, atd
- Odkazy na vzorové nahrávky (vlastní, na internetu)
- Vlastní domácí tvorba (improvizace a skladby) žáků
- Sestavení třídního koncertu ze zaslaných videonahrávek dětí
- Účast žáků v online soutěžích (Evropa, USA)

HUDEBNÍ OBOR – hudební nauka

Možnosti on-line (synchronní) výuky:

- Výklad online, ověření pochopení ze strany žáků, odpovědi učitele na dotazy žáků (a naopak)
- Diskuze nad zadanými úkoly, zpětná vazba k vypracovaným úkolům

- Zpěv písní „naněmo“: učitel(ka) hraje (nebo pouští doprovod z mobilu) a zpívá, žáci mají vypnuté mikrofony a zpívají si doma s učitelem
- Hra na tělo, hra na (orffovy) hudební nástroje, hra na „to“, co mají doma (třeba v kuchyni): společně „naněmo“, anebo individuálně před ostatními (pokud žáci chtějí – mohou si vypnout obraz, když se stydí...)
- Práce s různými kartičkami (názvy not, rytmické hodnoty, taktová označení, předznamenání, názvosloví...)
- Sdílení audia nebo videa (nezapomenout zapnout sdílení systémového zvuku počítače) se zadáním, diskuzí, vyvozením, živým chatem...
- Živé sdílení notového zápisu (MuseScore – zdarma, Sibelius, Finale...) – včetně možnosti přehrát jednotlivé noty, akordy, fráze...
- Pohybové aktivity (v pokoji mívají více místa než v učebně HN)
- Online výuku je vhodné doplnit i zasláním/sdílením materiálů pro žáky, kteří se nemohli zúčastnit naživo (pokud jsou využívány pracovní listy, tak po čase i správné řešení)

Možnosti off-line (asynchronní) výuky:

Video z interaktivní tabule

- Interaktivní tabule SMART Board obsahuje software na hudební výchovu/nauku
- Export průběhu výuky s interaktivní tabulí do videa ve formátu „wmv“ (učitel je v učebně, pracuje s interaktivní tabulí, provádí záznam a exportuje jej do videa, které je pak kdykoliv k dispozici žákům – na společném úložišti, platformě, YouTube, atd...)
- Součástí jsou i ústní komentáře/instrukce učitele, které se nahrávají spolu s „psaním“ na tabuli
- Žáci si pouštějí hodinu na svém PC, lekce obsahuje jak výklad pojmů, tak úkoly (žáci si mohou video stopnout a pak zase pustit pro výsledky)
- Osvědčila se kombinace s pracovními listy (vlastní výroby pedagoga i scan z pracovních sešitů – např. Vozár), které mají žáci vytištěné a zpracovávají si je v průběhu dané lekce

Video z mobilního telefonu nebo z kamery

- Jde o nahrávku učitele, který k žákům mluví, zpívá, vysvětluje, zadává aktivitu nebo úkol...
- Při zpěvu nebo při hře na orffovy nástroje většinou žáci opakují frázi po učiteli
- Lze pojmout i jako natáčení pokynů a vysvětlení k lekci v učebnici nebo v pracovním sešitu (učitel je jakoby za kamerou, ukazuje do sešitu, vysvětluje, instruuje)
- Platformy MS Teams a Google Classroom umožňují (při instalaci do mobilu) jednoduché a rychlé vkládání fotografií a videí pořízených mobilem do společného rozhraní (přes sdílení - v rámci aplikace fotoaparátu)
- Nahrávku audia i videa též umožňují běžné programy, které jsou součástí Windows/iOS.

Kombinace různých platforem a software

- Výukové video je možné poskládat z různých zdrojů – např. s použitím software „OBS studio“, který používají třeba i hráči počítačových her nebo hudební interpreti, aby streamovali svoji práci na YouTube apod.
- Video může zahrnovat i práci s dalším software - např. virtuální klaviatura (<https://www.onlinepianist.com/virtual-piano>) nebo Noutee (<https://noutee.cz/>)

Další možnosti:

- Testy a kvízy (Google Forms, Microsoft Forms)
- Únikové hry (např. Kahoo)
- Zadání úkolu + reflexe v rámci online výuky
- Studijní prezentace (MS PowerPoint, Google Slide)
- Živý chat v rámci online výuky (žáci wpisují odpovědi na otázky učitele – rychlá zpětná vazba a zároveň udržení pozornosti žáků)

HUDEBNÍ OBOR – sborový zpěv

Možnosti on-line (synchronní) výuky:

- Zpěv, povídání si, společné shlédnutí videí na webu nebo prostřednictvím sdílení z PC.
- Nelze, aby zpívali všichni najednou (tzv. zpěv „na něho“ – žáci zpívají doma s pedagogem, avšak mají vypnuté mikrofony)
- Osvědčená struktura online hodiny:
 - Spontánní úvod (jak se žáci mají...)
 - Dýchání, emoce, myšlení...
 - Otázky – např. co si žáci chtějí zazpívat, zdali chtějí zpívat i samostatně (mohou si vypnout kameru, pokud se trochu stydí), atd
 - Zpěv
 - Závěr: např. diskuze o tom, co žáci sami poslouchají, jak se dnes cítili, atd.
- Důležitá je také práce s tichem (různé ticho znamená různé věci)
- Je prostor i pro pohybová cvičení a pro využití věcí/rekvizit, které mají děti doma
- Děti jsou daleko (i desítky kilometrů), ale vidíme se více zblízka (mimika, gesta...)
- Je možné organizovat online hodiny i pro menší skupinky, než je celý pěvecký sbor
- Je možné realizovat i vícehlas (první hlas z nahrávky, druhý zpívá žák nebo žáci)

Možnosti off-line (asynchronní) výuky:

- Výuková videa na webu/v úložišti platformy
- Mp3 doprovody – sdílené se žáky (rozezpívání, podklady ke skladbám – melodická linka, doprovod s melodickou linkou / s různými hlasy, v různém tempu)
- Vlastní nahrávky zpěvu dětí (+ reflexe pedagoga v chatu nebo na online hodině)
- Kvízy

HUDEBNÍ OBOR – kolektivní interpretace

Možnosti on-line (synchronní) výuky:

- Doporučuje se po menších skupinkách (např. nástrojové sekce).
- Žáci hrají tzv. „naněmo“ – tj. musí mít vypnutý mikrofon a musí se umět „pohlídat“ sami (což je samo o sobě též hodnotným výsledkem vzdělávání). V případě hry „naněmo“ žáci mohou hrát buď s pedagogem (který má jako jediný zapnutý mikrofon), anebo s nahrávkou doprovodu či s metronomem (pouští pedagog přes mikrofon), anebo podle gest dirigenta (online na monitoru).
- Se zapnutým mikrofonem mohou žáci hrát jednotlivě (např. problematická místa). Výhodou je, že v online prostředí se žáci tolik nestydí (v případě potřeby si mohou vypnout kameru).

Možnosti off-line (asynchronní) výuky:

- Základem je společná domluva s žáky, na jakém repertoáru chtějí pracovat.
- Žáci obdrží tzv. „clicktrack“ (nahrávku metronomu s harmonickým podkladem). Doporučuje se postupovat po jednotlivých frázích nebo jiných úsecích. Doporučuje se poslat též žákům jeden track, podle kterého si vždy naladí.
- Alternativou clicktracku je MIDI export podkladu – např. z programu Sibelius.
- Žáci se doma naučí (s clicktrackem) danou pasáž skladby/písni.
- Potom si nasadí sluchátka, pustí si do nich clicktrack a nahrají danou pasáž do PC nebo jiného zařízení, které umí snímat zvuk. Je tedy potřeba, aby měli k dispozici dvě zařízení: ze kterého si pouští clicktrack (např. mobil) a do kterého nahrávají (např. PC).
- Svoji nahrávku žáci odešlou pedagogovi (resp. vloží ji do platformy - např. Google Classroom, MS Teams).
- Pedagog nahrávky „seřadí“ na správná místa v nahrávacím programu (zdarma: GarageBand pro Mac, Audacity pro PC).
- Online výuka (v reálném čase) pak není o společné hře, nýbrž o společné reflexi (kdo a jak co zahrál, co si o tom myslí, atd.). Zkrátka diskuze, dotazy, připomínky, náměty. A hlavně společná domluva, co dál. Jedním z přínosů je, že si žáci uvědomí to těžké místo – i díky neúprosnému metronomu.
- V případě písni lze online hodinu zaměřit také na rozbor textu.
- Dalšími možnostmi jsou: tvorba videoklipu (na skladbu nahranou způsobem výše), tvorba osobního videa žáka (na co narážel při studiu partu, co by doporučil ostatním, atd.).
- Lze zařazovat i období oddechu (např. jeden týden), kdy žáci nic nenahrávají a setkají se „pouze“ na online hodině.
- Možností, jak podpořit hru žáků podle gesta dirigenta, je nahrát žákům video s gesty (různá dynamika, různé tempo) – a žáci pak pošlou nahrávku, jak to podle dirigenta doma zahráli.

VÝTVARNÝ OBOR

Možnosti on-line (synchronní) výuky:

- Není nutné dodržet online výuku po celou dobu lekce dle rozvrhu hodin
- Důležitá je úvodní motivace, uvedení do tématu, vysvětlení či demonstrace postupu a domluva na čase společné reflexe, anebo na způsobu zaslání/uložení práce
- Doporučuje se využívat „sdílení obrazovky“ s komentářem různých materiálů, dokumentů, prací, fotografií, videí, odkazů na internet apod.

Možnosti off-line (asynchronní) výuky:

- Existuje nepřeberné množství námětů na domácí práci žáků (např. pohled z okna, moje město, tvorba kostýmu, koláže, fotografie, fotografie vlastní objektové tvorby, kaligramy, komiksy...)
- V době distanční výuky získává stále větší popularitu Land Art (práce v přírodě s přírodními materiály – dobré i pro zapojení sourozenců, kamarádů, rodičů...)
- Pro podporu distanční tvorby se doporučuje poskytnout žákům „balíčky“ výtvarných potřeb (papíry, barvy, pastely, hlína – dle zaměření distanční výtvarné tvorby)

Ukázky „dobré praxe“ v různých oblastech (zpracování tématu, využití komunikačních kanálů, motivační videa aj.) lze nalézt na <https://padlet.com/vytvarkazuscr/ka11a5njyroyrzi5>

TANEČNÍ OBOR

Možnosti on-line (synchronní) výuky:

- Pro možnost pohybu pedagoga ve třídě (s potřebou využít mluveného slova) je vhodný externí (prostorový) mikrofon
- Pro kvalitnější zachycení obrazu slouží externí kamera, případně lze využít i fotokameru mobilního telefonu (jsou dostupné aplikace na propojení do meetingu)
- Při online výuce lze využít i přímé pouštění videí z PC/internetu (nutnost „zahrnout zvuk z PC“ v rámci funkce sdílení)
- Pro časový (rytmický) soulad pokynů pedagoga s reprodukovanou hudbou je nutné přehrávat hudbu s externího zdroje (např. z mobilního - propojeného přes bluetooth s externím reproduktorem). Přenos zvuku pak netrpí zpožděním mluveného slova a jsou slyšet jako pokyny, tak hudba).

Možnosti off-line (asynchronní) výuky:

- Výuková videa (vlastní tvorba pedagoga, anebo na základě dostupných videí např. z YouTube, anebo kombinace obojího – didaktická úprava dostupných videí)
- Žákovská tvorba (zaslání videa pedagogovi + reflexe)
- Žákovská výuková videa (jak by to učili své spolužáky)
- Možná je též kombinace online výuky a zadání (např. sudy/lichý týden)

Spolupráce s hudebním pedagogem (korepeticí):

- Nahrávka hudebních podkladů a skladeb pro žáky
- Tvorba hudebních podkladů „na míru“
- Technologická asistence

LITERÁRNĚ-DRAMATICKÝ OBOR

Možnosti on-line (synchronní) výuky:

Ukázka struktury vyučovací hodiny/lekce:

1. Spontánní činnosti (před začátkem hodiny si žáci spolu neformálně povídají)
2. „Kolečko“ – např. kulturní okénko (kdo co zažil/zaregistroval...) + navazující diskuze
3. Rozcvička, rozmluvení
4. Práce na inscenaci (autorské texty, tvorba scénáře, tvorba postavy, dialogy, improvizace...)

Náměty do výuky:

- Improvizované rádio (rozhlasový formát, např. rozhovor s expertem)
- Kulturní reportáž (s „hostem“, ostatní žáci do toho vstupují s „ukázkami“, které reportér jakoby pouští - lze se inspirovat minutovými hrami na vltava.rozhlas.cz – jsou tam i scénáře)
- Převod textu do „znakové“ (pantomimické) řeči

- Práce na inscenaci: např. zkoumání charakteru nebo životopisu postavy, online improvizace dialogů
- Výzkumné inscenace: po stopách předků (např. příběhy známých i méně známých osob v dané lokalitě - lze následně použít jako dějovou linku představení), anebo lidové pranostiky, říkadla...
- Experimentování s kostýmem (z domácích zdrojů), s pozadím v bytě i s virtuálním pozadím a s filtry v rámci aplikací pro online výuku (např. Google Meet, MS Teams, Zoom...)
- Kontaktní scénky přes obrazovku: cílem je návaznost akce – aby se žáci vzájemně „neválcovali“ (např. webová kamera natáčí pouze toho, kdo zrovna mluví)
- Cvičení s imaginárními rekvizitami (žáci si je mohou „předávat“ přes webkameru)
- Pohybové hry (pro mladší žáky) – s vlastním hudebním nebo rytmickým doprovodem, případně na reprodukovanou hudbu
- Využívání sourozenců, rodičů, domácích mazlíčků – pro partnerskou hru, živý obraz, apod.
- Přednes, zpěv
- Improvizace: od mluvené až po hranou, anebo např. improvizace s emocemi (žáci začnou improvizovat scénku a učitel jim do chatu píše, jak mají měnit emoce – našťvanost, zamilovanost...)
- Práce v paralelních skupinách žáků (učitel vytvoří více paralelních skupin, žáci tam samostatně tvoří, učitel může procházet jednotlivými skupinami) – umožňuje, Google Meet, MS Teams i Zoom
- Online (živé) představení pro reálné publikum, které je též online (např. pro domovy seniorů), stream lze následně uchovat např. na YouTube
- Reflexe předchozích zadání pro individuální tvorbu, vysvětlení následujícího zadání

Možnosti off-line (asynchronní) výuky:

- Tvorba a natáčení příspěvků do Školní TV (např. na YouTube)
- Autorské texty (na dané téma, na vybraná slova, ...)
- Práce na scénáři (prostřednictvím sdíleného dokumentu)
- Samostatná práce žáků na mikrodramatickém výstupu (na pomezí filmové tvorby, s možností využití různých triků)
- Výzkum (např. pro charakteristiku postavy)
- Výroba rekvizit, loutek, scénografie
- Výběr hudby pro podkres mluveného slova
- Pojmenování emocí na různých fotografiích (např. prostřednictvím přímých řečí v „bublinách“)
- „Literární štafeta“ – postupné psaní příběhu různými žáky (např. každý žák jeden odstavec nebo více...) ve sdíleném dokumentu